

Aklı bulunanlara, bu iki meyvede tevhid için büyük bir âyet

Yedinci Şuâ/ İKİNCİ HAKİKAT: Üçüncü âyet:

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Bu âyet, nazar-ı dikkati hurma ve üzümce celbedip der ki: “Aklı bulunanlara, bu iki meyvede tevhid için büyük bir âyet, bir delil ve bir hüccet vardır.” Evet, bu iki meyve hem gıda ve kut hem fakihe ve yemiş hem çok lezzetli taamların menşeleri olmakla beraber, susuz bir kumda ve kuru bir toprakta duran bu ağaçlar, o derece bir mu’cize-i kudret ve bir hârika-i hikmettir ve öyle bir helvalı şeker fabrikası ve ballı bir şurup makinesi ve o kadar hassas bir mizan ve mükemmel bir intizam ve hikmetli ve dikkatli bir sanattırlar ki zerre kadar akli bulunan bir adam “Bunları böyle yapan, elbette bu kâinatı yaratan zat olabilir.” demeye mecburdur.

Çünkü mesela, bu gözümüz önünde bir parmak kadar asmanın üzüm çubuğunda yirmi salkım var ve her salkımda şekerli şurup tulumbacıklarından yüzer tane var. Ve her tanenin yüzüne incecik ve güzel ve latîf ve renkli bir mahfazayı giydirmek ve nazik ve yumuşak kalbinde, kuvve-i hâfızası ve programı ve tarihçe-i hayatı hükmünde olan sert kabuklu, ceviz içli çekirdekleri koymak ve karnında cennet helvası gibi bir tatlıyı ve âb-ı kevser gibi bir balı yapmak ve bütün zemin yüzünde, hadsiz emsalinde aynı dikkat, aynı hikmet, aynı hârika-i sanatı, aynı zamanda, aynı tarzda yaratmak, elbette bedahetle gösterir ki bu işi yapan; bütün kâinatın Hâlık’ıdır ve nihayetsiz bir kudreti ve hadsiz bir hikmeti iktiza eden şu fiil ancak onun fiilidir.

Evet, bu çok hassas mizana ve çok maharetli sanata ve çok hikmetli intizama, kör ve serseri ve intizamsız ve şuarsuz ve hedefsiz ve istilacı ve karıştırıcı olan kuvvetler ve tabiatlar ve sebepler karışamazlar, ellerini uzatamazlar. Yalnız, mef’uliyette ve kabulde ve perdedarlıkta, emr-i Rabbanî ile istihdam olunuyorlar.

İşte bu üç âyetin işaret ettikleri üç hakikatin tevhide delâlet eden üç nüktesi gibi hadsiz ef’al-i Rabbaniyenin hadsiz cilveleri ve tasarrufları, ittifakla bir tek vâhid-i ehad, bir Zat-ı Zülcelal’in vahdetine şehadet ederler.